

PROGRAM

L. v. Beethoven (1770-1827) Sonate for klaver og cello opus 102 nr. 1, C-dur (1815)

Andante; allegro vivace

Adagio; tempo d'andante; allegro vivace

Sonate for klaver og cello opus 5 nr. 2, g-mol (1796)

Adagio sostenuto e espressivo - Allegro molto più tosto presto

Rondo: Allegro

PAUSE

L. v. Beethoven (1770-1827) 7 variationer over temaet "Bei Männern welche Liebe fühlen"

(1801) fra Mozarts opera "TrylleFløjten"

Sonate for klaver og cello opus 69, A-Dur (1808)

Allegro ma non tanto

Scherzo: Allegro molto

Adagio cantabile – Allegro vivace

Toke Møldrup og Yaron Kohlberg

Toke Møldrup er prisvinder ved både nationale og internationale konkurrencer og har spillet koncerter i store dele af verden. Han har været solist med de fleste danske symfoniorkestre og er en hyppig gæst i danske musikforeninger, bl.a. med kollegerne Lars Bjørnkjær og Katrine Gislinge i Den Danske Klavertrio. Han har for nylig udgivet den anmelderroste indspilning af Bachs suiter for solocello, som udkom i 2018. Toke Møldrup er desuden fortsat med til at udvikle cellorepertoiret gennem samarbejder med mange nulevende komponister. **Yaron Kohlberg** er en af Israels førende pianister. Kohlberg er ligeledes prisvinder i mange internationale konkurrencer, heriblandt 1. pris i Parnassos International Competition. Møldrup og Kohlberg har gennem flere år haft et duo samarbejde og skal indspille og udgive samtlige værker for cello og klaver af Beethoven.

Koncerten står i cellosonate-genrens tegn. Beethoven komponerede tre variationsværker for cello og klaver, hvor vi i aften skal høre det ene. For samme besætning desuden 5 cellosonater. I modsætning til violinsonaterne, som med en enkelt undtagelse alle er fra Beethovens tidlige år i Wien, markerer de fem cellosonater 3 skæringspunkter i komponistens kunstneriske udvikling. De 2 sonater i opus 5 fra 1796 er eksempler på hans tidlige værker. A-dur sonaten opus 69 fra 1807-1808 er komponeret midt i den periode, hvor han skrev 5. og 6. symfoni. Endelig opus 102 med to sonater, som er de eneste større værker fra 1815, og som indleder perioden med hans sene værker, der topper med de sidste klaversonater og strygekvartetter. Med cellosonaterne trådte Beethoven ind i et helt nyt land, hvis man ser bort fra et par sonater af Boccherini. De er betydningsfulde, eftersom Beethoven ikke havde et forbillede. Han viste at celloen er violinens ligeværdige soloinstrument, og udnyttede instrumentets farverigdom og dets virtuose muligheder. Og han komponerede, således at celloen bliver ligebyrdig med klaveret. Cellosonaterne fra Beethovens hånd, hvoraf vi i aften hører tre af dem, er således starten på denne genre.

Koncerten starter med *sonate opus 102, nr. 1 i C-dur* fra Beethovens ikke særligt produktive sene periode, komponeret i 1815. Kun 7 år efter cellosonaten opus 69 (se senere) oplever man med denne sonate væsentlige kendetegn på komponistens sene stil, hvor "romantiske" træk forudsiges. Cellisten Joseph Linke inspirerede ham til at genoptage genren. Han var en god ven af komponisten og medlem af fyrst Rasumovskys strygekvartet og senere, da engagementet blev opløst, engageret af grevinde Maria von Erdödy. De to sonater i opus 102 er skrevet til hende, som var en dygtig pianist, og Joseph Linke. Han tilegnede værket til grevinden.

Der er to satser: *Første sats: Andante – allegro vivace* - indledes med en langsom sats, der fortsætter med en voldsom hurtig sats i mol. *Anden sats: Adagio, Tempo d'Andante, Allegro vivace*. Satsen starter med en intermezzoagtig adagio, derefter et variationsafsnit i andantetempo og endelig til sidst en levende allegro finale.

Det næste værk er *sonate opus 5, nr. 2 i g-mol*, som er komponeret i sommeren 1796, hvor den unge Beethoven opholdt sig ved det præjssiske hof i Berlin. Han skrev to sonater i dette opus og dedikerede opus 5 til den cellospillende kong Friedrich Wilhelm II.

Første sats: En lidenskabelig *adagio*, som fortsætter med *Allegro molto più tosto presto*. *Anden sats: Rondo: Allegro*. Denne er en livlig finale.

Beethoven komponerede 3 variationsværker for cello og klaver, som alle er lejlighedsværker. Vi skal høre det sidste værk (1801) i denne genre: *Beethovens 7 variationer over temaet "Bei Männern, welche Liebe fühlen"* fra Mozarts opera "Tryllefløjten". Han tilegnede værket til grev Johann Georg von Browne, og det er uden opusnummer. De enkelte variationer danner en kunstfærdig modsætning til det folkeviseagtige tema, og der opstår 7 små karakterstykker, hvor de to instrumenter koncerterer jævnbyrdigt indbyrdes.

Koncerten slutter af med *sonate for klaver og cello opus 69 i A-dur*. Den er komponeret på det tidspunkt, hvor Beethoven arbejdede med d. 5. og 6. symfoni (pastoralsymfonien). Han tilegnede sonaten til sin ven baron Ignaz von Gleichenstein, som var en god cellist. Han sendte et eksemplar af noden til baronen med en tilføjelse: *Inter lacrymas et luctum* (under tårer og sorg), der refererede til Napoleonskrigene, der dengang truede Wien. Beethoven påbegyndte sonaten i 1803, kan man se i hans skitsebøger, men færdiggjorde den først i 1808, og den uropførtes i Wien 1809.

Sonaten har 3 satser. *Første sats: Allegro ma non tanto*. Satsen starter med at celloen helt usædvanligt indleder med at spille hovedtemaet solo. *Anden sats: Scherzo: Allegro molto*. Her har Beethoven erstattet den traditionelle menuet med en bidsk scherzo. *Tredje sats: Adagio cantabile, Allegro vivace*. Adagioen er en stort anlagt langsom, udtryksfuld sang på 55 takter. Man kan diskutere om denne er en selvstændig sats forud for den livlige afslutning: *Allegro vivace*.

Eva Kullberg



Kære publikum. Sluk venligst for lyden på din telefon. Desuden beder vi om, at man venter med at tjekke henvendelser på telefonen ... til efter koncerten. Tak!

MUSIKHUSET AARHUS

Lille sal søndag den 24. marts 2019

Toke Mødrup Yaron Kohlberg



aarhus
musikforening